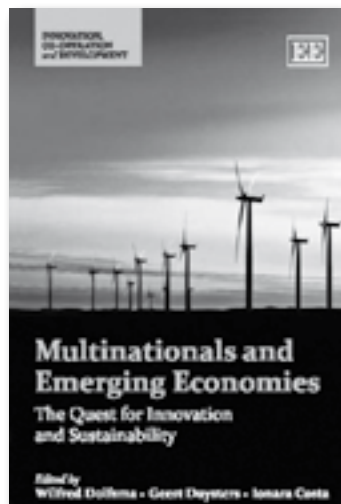

De redactie nodigt lezers uit boeken te recenseren voor deze rubriek

Het boek van Dolfsma, Duysters en Costa draagt bij aan het debat over de rol van multinationale bedrijven (MNC's) in opkomende economieën. Waar het academische debat veelal gaat over de exploiterende rol van MNC's in opkomende economieën, is de positie van dit boek dat MNC's juist een bijdrage kunnen leveren aan economische en technologische groei. De hoofdlijn in het boek, dat in twee delen is gesplitst en met bijdragen van 24 auteurs, is dat zowel nationale economieën als MNC's op zoek zijn naar innovatie als motor van economische groei. Het boek is relevant voor onderzoekers, studenten en beleidsmakers in internationale handel en economie, internationale betrekkingen, innovatie en strategie, en opkomende economieën.

Het boek opent met het overtuigende argument dat opkomende economieën steeds belangrijker worden in de wereldeconomie en dat MNC's in en uit opkomende economieën daarbij een belangrijke rol spelen als *key players of the global innovation process*. Door de toenemende onderlinge afhankelijkheid van landen en hun nationale economieën door globalisering wordt deze rol steeds groter. De auteurs stellen dat innovatie en economische, sociale en milieugerelateerde duurzaamheid drijfveren zijn voor zowel de groei van MNC's als de *catching up* van opkomende economieën. Daarmee hebben nationale economieën en MNC's een gemeenschappelijk doel.

In de eerste hoofdstukken gaan de auteurs hier dieper op in. De contributies variëren van het uitbesteden van klinische tests in Oost-Europa, de uitdagingen van intercultureel management tot innovativiteit van MNC's in China. Deze studies laten zien dat MNC's een positieve rol kunnen spelen in economische en technologische ontwikkeling. Een meerwaarde van het eerste deel van het boek is dat concepten zoals cultuur, instituties, innovatie, kenniscreatie en de rol van de markt versus de staat, allemaal in dit ene deel te vinden zijn. Dit deel maakt duidelijk hoe belangrijk het is om de complexiteit en de diverse rollen van MNC's in opkomende economieën te begrijpen. Het deel wordt afgesloten met een kritisch intermezzo waarin de econoom Narula zich terecht afvraagt of de nadruk in de discussie over MNC's niet te veel op de positieve aspecten ervan in opkomende economieën ligt en minder op de onderliggende processen, zoals innovatieprocessen, en mogelijke negatieve gevolgen. In het tweede deel van het boek stellen de auteurs dat economische groei complex en contextspecifiek

Dolfsma, W., G.M. Duysters en I. Costa (red.) (2009) *Multinationals and emerging economies: The quest for innovation and sustainability*. Cheltenham: Edward Elgar.

is. Een breder begrip van wat economische groei betekent en omvat laat de noodzakelijkheid van een begrip van opkomende economieën zoals China, India en Mexico zien. Zij maken alle een significante economische groei door en sommige lokale bedrijven transformeren zich tot wereldspelers. Dit deel laat een uitgebreide analyse zien van land-, industrie-, institutionele en bedrijfsspecifieke kenmerken van de internationalisatie van opkomende economieën. Zo vergelijken de auteurs de internationalisatieprocessen van Chinese en Braziliaanse oliemaatschappijen en presenteren ze een institutionele analyse waarin wordt bekeken in hoeverre internationale overeenkomsten zoals het Kyoto-verdrag een rol kunnen spelen in het opvullen van institutionele tekortkomingen

in ontwikkelingslanden. Een tweede intermezzo wat de vier voorgaande hoofdstukken samen, zij het minder kritisch dan het eerste. Het boek sluit af met twee hoofdstukken die milieugerelateerde en sociale duurzaamheid bespreken. Hoofdstuk 9 bespreekt de veranderende systemen van alternatieve energie en hoofdstuk 10 hoe MNC's een rol kunnen spelen in het bedienen van lage inkomens markten. Het boek presenteert een empirisch onderbouwde analyse van internationaliserende bedrijven en opkomende economieën en laat op veelomvattende wijze zien hoe MNC's van zowel ontwikkelde als opkomende economieën een rol spelen bij technologische en economische groei. Echter het boek schiet ook op een aantal punten tekort. Allereerst is er te veel nadruk op de rol van MNC's voor innovatie. Innovatie is vaak een *bottom-up*-proces waarbij bijvoorbeeld in China meer dan vijftig procent van de innovaties voortkomt uit private lokale bedrijven. Ten tweede, de definitie van innovatie, een technologische, is te beperkt om duidelijke conclusies te trekken over de innovativiteit van opkomende economieën. Dergelijke economieën zijn in sterke mate afhankelijk van organisatie-innovaties en innovaties in bedrijfsmodellen, zoals een historische vergelijking met de Verenigde Staten en China laat zien. Ten derde, een analytisch raamwerk dat de verschillende contributies zou kunnen verenigen ontbreekt, net als duidelijke conclusies die nu verborgen blijven in de verschillende hoofdstukken. Toch levert het boek een aantal belangrijke inzichten en is daarom interessant voor iedereen die geïnteresseerd is in opkomende economieën en MNC's.

MARK J. GREEVEN

Universitair docent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam